

Deliverable C1.2. Report on process description and progress¹

OPAL-Life pilottitilojen valintaprosessi

Hankkeen tausta ja tavoitteet

OPAL-Life on vuoden 2015 lopulla Luonnonvarakeskuksessa (Luke) alkanut EU:n rahoittama hanke, jonka tavoitteena on maatalouden ilmastopäästöjen vähentäminen kestävän tehostamisen periaatetta noudattaen. Tämä tarkoittaa maatalouden kehittämistä suuntaan, jossa ympäristöhyödyt, tilan kannattavuus ja tuottavuus sekä sosiaaliset näkökulmat tukevat toisiaan. Hanke tuottaa lopputuotteenaan työkalun, jonka avulla jokaisen viljelijän on mahdollista suunnitella omaa pellonkäyttöään kustannustehokkaampaan ja ympäristöystävällisempään suuntaan. OPAL-Life hanketta koordinoi Luonnonvarakeskus ja se kestää vuoteen 2020 saakka. Hankkeessa ovat mukana Helsingin yliopisto, Maanmittauslaitos, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK, Nylands Svenska Lantbrukssällskap sekä ProAgria.

Maatalousmaankäytön suunnittelun työkalun tulee huomioida monenlaisia viljelyolosuhteita, maaperätyyppejä ja muita alueellisia erityisolosuhteita. Työssä keskeistä on huomioida myös viljelijöiden tavoitteet, suuntautuminen, taloudelliset mahdollisuudet ja muut merkittävät seikat, jotka vaikuttavat tilan tuottavuuteen ja menestymiseen. Tällainen tieto löytyy pelloilta ja viljelijöiltä. OPAL-Life -hankkeessa kerätään tietoja toimivilta tiloilta ja kuullaan viljelijöiden ajatuksia tilanpidon arkeen ja viljelypäätöksiin vaikuttavista asioista. Haimme hankekumppaneiksemme ihan tavallisia viljelijöitä eri puolilta Suomea.

OPAL-Life hankkeen toiminta-ajatuksia ovat:

- 1) hankkeen toimet rasittavat viljelijää mahdollisimman vähän ja
- 2) viljelijä hyötyy hankkeeseen osallistumisesta.

¹ Tämä raportti on tehty osana OPAL-Life -hanketta, joka toteutetaan Euroopan komission Life-rahoituksella, (LIFE14 CCM/FI/000254).

Minkälaisia tiloja etsimme?

OPAL-Life hanke toimii neljällä suuralueella Suomessa. Alueita ovat Ruukki, Maaninka, eteläinen rannikkoseutu ja Varsinais-Suomen – Hämeen – Satakunnan leikkaava suuralue. Alueet on valittu edustamaan Suomen erilaisia maaperätyyppejä sekä tuotantosuuntia mahdollisimman kattavasti. Olemassa olevien tietojen ja tutkimustulosten olemassa olo oli myös alueiden valinnassa tärkeää, samoin kuin aktiivinen neuvontaverkosto.

Myös pilottitilojen valinnassa pyrimme kokonaisuutena mahdollisimman kattavaan edustavuuteen ja alueellisesti sopivaan sekoitukseen eri tuotantosuuntia edustavia tiloja. Suuralueittain tämä tarkoitti:

Ruukki

- Tiloja, joiden pelloilla eloperäisiä maalajeja
- Maito- ja karjatilaja
- Kevätohraa ja kauraa viljeleviä tiloja

Maaninka

- Tiloja, joiden pelloilla kivennäismaalajeja
- Maito- ja karjatilaja
- Kevätohraa ja kauraa viljeleviä tiloja
- Siemenviljelyä harjoittavia tiloja

Eteläinen rannikkoseutu

- Tiloja, joiden pelloilla savimaata
- Viljatilaja

Varsinais-Suomen – Hämeen – Satakunnan alue

- Tiloja, joiden pelloilla savimaata
- Viljatilaja
- Sika- ja siipikarjatilaja

Muita huomioitavia asioita kaikilla suuralueilla:

- Kaikkien yhden suuralueen tilojen ei tarvitse edustaa alueen päätuotantosuuntaa, vaan esimerkiksi maito- ja karjatilojen lisäksi mukaan olisi hyvä saada myös kasvintuotantotiloja
- Toivoimme mukaan paitsi pitkän linjan viljelijöitä, mutta myös muutaman vuoden sisällä sukupolven vaihdoksen läpikäyneitä tiloja. Ts. nuoria viljelijöitä, jotka ovat oikeutettuja nuorten viljelijöiden tukiin
- Maatalousyrittämisen tulisi olla viljelijän pääasiallinen tulonlähde

- Tilakoolla ei ole merkitystä
- Tilojen tulisi harjoittaa tavanomaista maataloutta

Mitä hankkeen pilottitiloilla tehdään?

OPAL-Life hankkeessa tutkitaan, miten pellon käyttöä voidaan optimoida kohdentamalla tuotantopanokset oikein: tarvittaessa lisäämällä niitä korkeatuottoisilla lohkoilla ja taas vähentämällä heikkovasteisilla lohkoilla. Tämä mahdollistaa paremman sadon parhailta peltolohkoilta jolloin huonommin tuottavat lohkot on mahdollista siirtää muuhun käyttöön. Näillä toimilla voidaan saavuttaa mm. ilmastohyötyjä, kun voimakkaasti muokattavan peltoalan osuus vähenee ja ympärivuotisen kasvillisuuden osuus kasvaa. Hankkeen pilottitiloja koskevia toimia ovat:

- Tilan peltokohtaisten tietojen hakeminen erilaisista tietovarannoista ja niiden analysointi
- Tilan joidenkin lohkojen maaperäanalyysi ja maaperän tilan seuranta
- Osalla pilottitiloista tilan joidenkin lohkojen kuvaaminen lennokilla biomassatietojen saamiseksi
- Tilan lohkojen satelliittidataan perustuva satotasoanalyysi osana peltojen laajaa tuotantokykykartoitusta
- Osalla pilottitiloista tilan toimien taloudellinen analyysi
- Viljelijöiden haastattelut peltotietojen täydentämiseksi, viljelykäytäntöjen tarkentamiseksi ja palautteen saamiseksi saaduista tuloksista ja ehdotetuista tuottavuuden parannusmenetelmistä

Näistä toimista syntyvät:

- Tilakohtainen satokuiluanalyysi (satokuilu = saadun ja potentiaalisen sadon erotus)
- Osalle pilottitiloista joidenkin lohkojen maaperäanalyysi
- Analyysi peltolohkojen huonon tuotantokyvyn syistä
- Osalle pilottitiloista kattava kannattavuuslaskenta
- Selvitys tilanpitoon vaikuttavista ei-taloudellisista tekijöistä
- Maatalousmaan optimoinnin työkalu

Mitä osallistuvilta viljelijäiltä vaaditaan?

OPAL-Life -hanke on pitkäkestoinen ja urauurtava. Hankkeen onnistumisen kannalta tärkeää on saada kattavat tiedot pilottitilojen peltolohkoilta ja seurata erilaisia muutoksia pitkällä aikavälillä. Tulosten ja kokemusten esilletuominen mediassa on myös tärkeää. Pilottitilan viljelijän kannalta tämä tarkoittaa:

- Sitoutumista yhteistyöhön koko hankkeen keston ajaksi
- Tilatunnuksen luovuttamista taustatietojen hakemista varten
- Suostumusta tilatietojen ja haastatteluaineistojen tutkimukselliseen käyttöön (tarkennetaan valinnan yhteydessä)

- Suostumusta maaperänäytteiden ottoon ja peltolohkojen lennökkikuvauksiin näihin toimiin osallistuvien osalta
- Suostumusta hankkeesta kertovan infotaulun pystyttämiseen tilalle
- Osallistumista noin kerran vuodessa pidettävään henkilökohtaiseen haastatteluun (tutkija vierailee tilalla yhdessä sovittuna aikana (ensimmäisen kerran alkukevällä 2016). Suostumusta haastattelujen tallentamiseen
- Ympäristösitoumuksen tehneiltä viljelijöiltä 5-vuotisen viljelykiertosuunnitelman luovuttamista tutkimuskäyttöön

Pilottitilojen viljelijöitä kannustamme myös:

- Osallistumaan hankkeen järjestämiin tilaisuuksiin
- Pohtimaan mahdollisuutta järjestää pellonpiennar –tapahtuma omalla tilalla
- Pohtimaan halukkuutta mediayhteistyöhön (lehti- ja uutisjutut, haastattelut ja kuvaaminen)
- Esittelemään tilaansa ja toimintaansa OPAL-Life -hankkeen verkkosivuilla
- Ajatusten jakamiseen muiden hankkeeseen osallistuvien pilottiviljelijöiden kanssa

Mitä osallistuvat tilat hankkeesta hyötyvät?

OPAL-Life -hankkeeseen osallistuminen on ainutlaatuinen mahdollisuus olla mukana kehitystyössä, jolla tavoitellaan tuotantokyvyn kasvua samanaikaisesti ympäristöhyötyjen tuottamisen kanssa siten, että tulos on niin taloudellisesti kestävää kuin viljelijöiden hyväksymää. Osallistuvan viljelijän on mahdollista kehittää oman tilansa toimintaa tuottavampaan ja ympäristöystävällisempään suuntaan yhdessä tutkijoiden kanssa. Viljelijän on halutessaan mahdollista saada näkyvyyttä eri medioissa, mikä tarjoaa mahdollisuuksia oman maatalousliiketoiminnan kehittämiseen ja esille tuomiseen. Hanke tarjoaa mahdollisuuden verkostoitumiseen niin muiden viljelijöiden kuin myös muiden maatalousalan toimijoiden kanssa.

Kaikki hankkeeseen osallistuvat viljelijät saavat omaan käyttöönsä:

- Selvityksen oman tilan saavutettujen ja potentiaalisten satojen erotuksesta (satokuilusta), satokuiluun vaikuttavista syistä ja ehdotuksia satotason nostamiseksi
- Mahdollisuuden hyödyntää yhteistyössä ensimmäisten joukossa hankkeessa kehitettävää pellonkäytön optimointi (PeltoOptimi)-työkalua.

Osa hankkeeseen osallistuvista viljelijöistä saa myös omaan käyttöönsä:

- Tilan maaperäanalyysi ja maaperän tilan seurannasta kertyvä aineisto
- Kattavat laskelmat tilanpidon päätösten taloudellisista seurauksista
- Tietoa tuotannon kestävästä tehostamisesta tukevista toimenpiteistä, kuten viljelykierroista ja tuotantopanosten käytön kohdentamisesta

Infotilaisuudet

Infotilaisuudet pyrittiin järjestämään muiden tilaisuuksien yhteyteen, yhteistyössä hanke- ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa. OPAL-Life hankkeen työntekijät olivat mukana seuraavissa hankkeen kohdealueilla järjestetyissä viljelijätilaisuuksissa:

- Raisio 26.11.2015 (RaisioAgro ja NorfaSys-hanke)
- Jokioinen 14.1.2016 (Viljelijän Berner)
- Nivala 9.2.2016 (Viljelijän Berner)

Tilaisuuksissa kerrottiin hankkeesta ja keskusteltiin viljelijöiden kanssa siihen osallistumisesta. Kiinnostunut viljelijä täytti ilmoittautumislomakkeen, johon he liittivät mm. tilatunnuksen, jotta tilan soveltuvuutta hankkeen pilottitilaksi voitiin tarkastella. Tilaisuuksissa kerrottiin, että jokainen kiinnostunut viljelijä ei välttämättä mahdu hankkeeseen mukaan. Tilaisuuksiin osallistui yhteensä hieman alle 400 henkeä.

Tilaisuuksien lisäksi pilottitiloja etsittiin kahdella lehti-ilmoituksella. Ilmoitukset olivat Savon Sanomissa 30.1.2016 ja Siikajoki-lehdessä 2.2.2016. Yhteensä kiinnostuneita viljelijöitä ilmoittautui hieman yli 50. Maitotiloja ei ilmoittautunut mukaan tilaisuuksien ja lehti-ilmoitusten perusteella, joten olimme yhteydessä ProAgrian Oulun ja Etelä-Savon neuvojiin ja pyysimme, ja saimme heiltä vinkkejä mahdollisiksi pilottitiloiksi.

**LUONNOVARAKESKUS
ETSII PILOTTILOJA
OPAL-Life-TUTKIMUSHANKKEESEEN**

EU:n rahoittamassa OPAL-Life hankkeessa tutkitaan, miten pellon käyttöä voidaan optimoida kohdentamalla tuotantopanokset oikein: tarvittaessa lisäämällä niitä korkeatuottoisilla lohkoilla ja taas vähentämällä heikotuottoisemmilla.

Mitä osallistuvilta tiloilta vaaditaan?

Hankkeen onnistumisen kannalta tärkeää on saada kattavat tiedot pellostajien peltoaloilta ja seurata erilaisia muutoksia pitkällä aikavälillä. Pilottitilan viljelijän kannalta tämä tarkoittaa:

- Sitoutumista yhteistyöhön hankkeen keston ajaksi (2016-2020)
- Tilatunnuksen luovuttamista taustatietojen näkemistä varten
- Suostumista Nelieläven ja haastatteluaiheistojen tutkimukselliseen käyttöön
- Osallistumista noin kerran vuodessa pidettävään henkilökohtaiseen haastatteluun
- Ympäristösuorituksen tehneitä viljelijöitä 5-vuotisen viljelykiertosuunnitelman luovuttamista tutkimuskäyttöön

Mitä osallistuvat tilat hankkeesta hyötyvät?

Osallistuvan viljelijän on mahdollista kehittää oman tilansa toimintaa tuottavampaan ja ympäristöystävällisempään suuntaan yhdessä tutkijoiden kanssa. Hankkeeseen osallistuvat viljelijät saavat omaan käyttöönsä:

- Selvityksen oman tilan saavutettujen ja potentiaalisten satojen erotuksesta (satokullusta), siihen vaikuttavista syistä ja ehdotuksia sato-oson nostamiseksi
- Mahdollisuuden hyödyntää yhteistyössä ensimmäisten joukossa hankkeesta nautittavaa peltonkäytön optimointi (PeltoOptimi) -työkalua.

TULE MUKAANI Lisätietoja ja yhteydenotot:

Ari Rajala, erikoistutkija
ari.rajala@luke.fi, p. 029 532 6461

Pirjo Pelttonen-Sainio, professori
pirjo.pelttonen-sainio@luke.fi,
p. 029 532 6433

**LUONNOVARAKESKUS ETSII PILOTTILOJA
OPAL-Life-TUTKIMUSHANKKEESEEN**

EU:n rahoittamassa OPAL-Life hankkeessa tutkitaan, miten pellon käyttöä voidaan optimoida kohdentamalla tuotantopanokset oikein: tarvittaessa lisäämällä niitä korkeatuottoisilla lohkoilla ja taas vähentämällä heikotuottoisemmilla.

Mitä osallistuvilta tiloilta vaaditaan?

Hankkeen onnistumisen kannalta tärkeää on saada kattavat tiedot pilottitilojen peltoaloilta ja seurata erilaisia muutoksia pitkällä aikavälillä. Pilottitilan viljelijän kannalta tämä tarkoittaa:

- Sitoutumista yhteistyöhön hankkeen keston ajaksi (2016-2020)
- Tilatunnuksen luovuttamista taustatietojen hakemista varten
- Suostumista tilatietojen ja haastatteluaiheistojen tutkimukselliseen käyttöön
- Osallistumista noin kerran vuodessa pidettävään henkilökohtaiseen haastatteluun
- Ympäristösuorituksen tehneitä viljelijöitä 5-vuotisen viljelykiertosuunnitelman luovuttamista tutkimuskäyttöön

Mitä osallistuvat tilat hankkeesta hyötyvät?

Osallistuvan viljelijän on mahdollista kehittää oman tilansa toimintaa tuottavampaan ja ympäristöystävällisempään suuntaan yhdessä tutkijoiden kanssa. Hankkeeseen osallistuvat viljelijät saavat omaan käyttöönsä:

- Selvityksen oman tilan saavutettujen ja potentiaalisten satojen erotuksesta (satokullusta), siihen vaikuttavista syistä ja ehdotuksia sato-oson nostamiseksi
- Mahdollisuuden hyödyntää yhteistyössä ensimmäisten joukossa hankkeesta nautittavaa peltonkäytön optimointi (PeltoOptimi) -työkalua.

TULE MUKAANI Lisätietoja ja yhteydenotot

Ari Rajala, erikoistutkija
ari.rajala@luke.fi, p. 029 532 6461

Pirjo Pelttonen-Sainio, professori
pirjo.pelttonen-sainio@luke.fi, p. 029 532 6433

Pilottitilojen valinta

Kaikista mielenkiintonsa ilmaiseista ja tilatunnuksensa antaneista tiloista tehtiin tarkastelu, jossa rekisteritietojen perusteella määritettiin tilan ja siihen kuuluvien peruslohkojen tarkka sijainti sekä lohkojen viljelyhistoria. Yllä esiteltyjä alueittaisia kriteerejä hyödyntäen potentiaalisten tilojen määräksi saatiin tarvittava 20.

Maaliskuun 2016 kuluessa valittuihin tiloihin oltiin yhteydessä puhelimitse ja heiltä tiedusteltiin, ovatko he edelleen kiinnostuneita osallistumaan OPAL-Life hankkeeseen. Kaikille tiloille kerrattiin hankkeen tausta ja tiloilla tapahtuvat toimet ja viljelijät saivat vielä tarvittaessa pohtia osallistumispäätöstään. Kun osallistumispäätös oli saatu, tehtiin puhelimitse lyhyt alkuhaastattelu, jossa kysyttiin tarkentavia kysymyksiä tilasta ja viljelijästä sekä käytiin läpi käytännön asioita joita hankkeeseen osallistumisesta seurasi. Ensimmäinen haastattelukierros toteutettiin pääosin huhtikuun 2016 kuluessa, ja tällöin pilottitilat allekirjoittivat yhteistyösopimukset, joissa täsmennettiin hankkeen toimia, vastuita ja velvollisuuksia sekä käytiin läpi tutkimukseen liittyvät lupa-asiat. Lopulta Ruukin alueelta valittiin pilottitilaksi neljä, Maaningan alueelta viisi, Varsinais-Suomen – Hämeen – Satakunnan alueelta kuusi ja etelärannikon alueelta viisi tilaa.

Tiloille, jotka eivät tulleet valituksi hankkeen pilottitiloiksi, lähetettiin sähköpostitse kirje jossa selvitettiin valinnan tuloksia ja valintaperusteita.